

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยการวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อนและหลังกิจกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 127 คน ปีการศึกษา 2559
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 30 คน ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 10 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 5 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาจิตของกลุ่มเยาวชนอาสาในโรงเรียนมัธยม สมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 10 คน ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คนตัวแทนนักเรียน จำนวน 3 คน ผู้บริหาร สถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 2 คนโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนใน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 35 คน จำแนกเป็น ชาย จำนวน 27 คน และหญิง จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2559 ซึ่งเลือกโดยวิธีการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชน ในโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ตัวแทน นักเรียน จำนวน 10 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 5 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 10 คน ได้แก่ หัวหน้า วิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คนตัวแทนนักเรียน จำนวน 3 คน ผู้บริหาร สถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียน มัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ ประชาชนลาว จำนวน 35 คน จำแนกเป็น ชาย จำนวน 27 คน และหญิง จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2559 ซึ่งเลือกโดยวิธีการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ความพึงพอใจของนักเรียนและพฤติกรรมที่สังเกตได้หลังการพัฒนานักเรียนในโรงเรียนมัธยม

สมบุนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า โรงเรียนเคยมีกิจกรรมจิตอาสา เช่น การพานักเรียนออกไปบำเพ็ญตนช่วยเหลือวัด สถานที่ราชการ ภัยน้ำท่วม และทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน แต่กิจกรรมจิตอาสาขาดความต่อเนื่องเพราะเป็นแค่กิจกรรมเสริมในหลักสูตรการเรียนการสอนเท่านั้น การพัฒนาจิตอาสาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก เช่น การยกย่องชมเชยนักเรียน และการให้กำลังใจซึ่งกันและกันและควรมีการระดมนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนเต็มที่ ผู้ปกครองและครู/อาจารย์ในโรงเรียน เพื่อต้องการให้นักเรียนได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และต้องการฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักการเสียสละ ทำให้เกิดความสามัคคี และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน และครู/อาจารย์ในโรงเรียน ให้รู้จักการทำกิจกรรมจิตอาสาเป็นการทำด้วยความสมัครใจไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ จากการที่ได้อาสาช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชนที่เขายินดีรับความช่วยเหลือ ทำให้ได้ความสุขใจและได้เห็นว่าคุณคนได้ให้ความสำคัญที่เข้ามาร่วมกิจกรรมจิตอาสาและยังได้ร่วมกันปลูกจิตสำนึกที่ดีระหว่างกลุ่มด้วยกัน กิจกรรมในโรงเรียนหรือชุมชนที่ท่านอยากอาสาสมัครทำคือ 1) กิจกรรมด้านการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น บุคคลที่ด้อยโอกาส ทางด้านเครื่องอุปโภคและบริโภค 2) กิจกรรมด้านการพัฒนาสังคม เช่น การซ่อมแซมโรงเรียน การให้ทุนการศึกษาแก่ผู้มีรายได้น้อย และการร่วมกลุ่มเยาวชนจิตอาสา และ 3) กิจกรรมด้านการเสียสละเพื่อสังคม เช่น การทำความสะอาดสถานที่ราชการการรวมกลุ่มผู้มีจิตอาสา มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นในชุมชนโดยเน้นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมจิตอาสา พร้อมทั้งรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม เพราะต้องการให้ทุกคนได้แสดงออกถึงการเสียสละและความมีน้ำใจที่ดีต่อกันในการพัฒนาสังคม ด้วยการให้ผู้ปกครองยินดีเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแน่นอน เพราะผู้บริหารโรงเรียนทำหนังสือเชิญชวนผู้ปกครองเข้าทำกิจกรรมดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในการทำกิจกรรมจิตอาสาอย่างเต็มที่ในการพัฒนาจิตอาสาเยาวชนจิตอาสาในโรงเรียนนักเรียนต้องการให้ครู/อาจารย์เข้าร่วมกลุ่มจิตอาสาเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในตอนที่เกิดปัญหาและไม่สามารถแก้ไขได้และครู/อาจารย์เข้าร่วมกลุ่มจะต้องเป็นคนดีใจดีและเข้าใจสมาชิกกลุ่มด้วย การรวมกลุ่มอาสาสมัครเยาวชนจิตอาสา ต้องเริ่มจากกลุ่มย่อย ๆ ก่อนแล้วค่อยรวมกันเป็นกลุ่มรวมใหญ่และสามารถปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาได้ทุกกลุ่ม โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ และกระทำด้วยความสมัครใจและเกิดพลังความสามัคคีร่วมกัน ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนใช้กิจกรรม คือ 1) กิจกรรม

ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น 2) กิจกรรมด้านการพัฒนาสังคม และ 3) กิจกรรมด้านการเสียสละ เพื่อสังคมและในการบริหารจัดการกลุ่มควรมีรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มเยาวชนจิตอาสา อยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการและมีทีมที่ปรึกษากลุ่มด้วยเพราะถ้าไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการอาจทำให้กิจกรรมจิตอาสาล้มเหลวเพราะขาดรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี

2. การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นชุดฝึกอบรมกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ชุดฝึกอบรมด้านการช่วยเหลือผู้อื่นมี 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมมาเรียนรู้ การเป็นผู้มีจิตอาสาถิ่นเถอะพวกเรา และ (2) กิจกรรมการมีหัวใจจิตอาสา นำพาสู่ความสุข 2) ชุดฝึกอบรมด้านการเสียสละต่อสังคม มี 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมการเสียสละและการมีหัวใจซึ่งกันและกัน และ (2) กิจกรรมมาช่วยกันรักษาความสะอาดกันดีกว่า และ 3) ชุดฝึกอบรมด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม มี 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมการสร้างวินัยสร้างจิตอาสา และ (2) กิจกรรมความร่วมมือ ร่วมใจ สร้างพลังจิตอาสา ซึ่งในแต่ละกิจกรรมมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อชุดฝึกอบรม หัวข้อเนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการ ภาระงาน หรือชิ้นงาน สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรมและการประเมินผล

3. ผลการทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ภายหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า สภาพปัญหาส่วนใหญ่ของโรงเรียนเคยมีกิจกรรมจิตอาสา เช่น การพานักเรียนออกไปบำเพ็ญตนช่วยเหลือวัด สถานที่ราชการ ภัยน้ำท่วม และทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน แต่กิจกรรมจิตอาสาขาดความต่อเนื่องเพราะเป็นแค่กิจกรรมเสริมในหลักสูตรการเรียนการสอนเท่านั้น การพัฒนาจิตอาสาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เช่น การยกย่องชมเชยนักเรียน และการให้กำลังใจซึ่งกันและกันและควรมีการระดมนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนเต็มที่ร่วมผู้ปกครองและครู/อาจารย์ในโรงเรียนเพื่อต้องการให้นักเรียนได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และต้องการฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักการเสียสละทำให้เกิดความสามัคคี และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน และครู/อาจารย์ในโรงเรียน ให้รู้จักการทำกิจกรรมจิตอาสาเป็นการทำด้วยความสมัครใจไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ซึ่งในทัศนะของ ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543, หน้า 22-29) กล่าวถึงความสำคัญของจิตอาสา คือ การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบ

พึ่งพากันคนในสังคม บทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว ยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก ซึ่งผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ 1) ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาและยั่งยืน ไปก็มีแต่เสื่อมลง 2) อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง 3) ขาดศุนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่ การแก้ปัญหาเพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสา นำพาการพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น และในระดับชาติ ถ้าบุคคล ในชาติขาดจิตอาสาแล้วจะทำให้เกิดผลคือ 1) วิกฤตการณ์ภายในประเทศเกิดบ่อยครั้งและ แก้ปัญหาไม่ได้

2. การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน

แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นชุดฝึกอบรมกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ชุดฝึกอบรมด้านการช่วยเหลือผู้อื่นมี 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมมาเรียนรู้ การเป็นผู้มีจิตอาสาให้แก่พวกเรา และ (2) กิจกรรมการมีหัวใจจิตอาสา นำพาสู่ความสุข 2) ชุดฝึกอบรมด้านการเสียสละต่อสังคม มี 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมการเสียสละและการมี น้ำใจซึ่งกันและกัน และ (2) กิจกรรมมาช่วยกันรักษาความสะอาดกันดีกว่า และ 3) ชุดฝึกอบรม ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม มี 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมการสร้างวินัยสร้างจิตอาสา และ (2) กิจกรรมความร่วมมือ ร่วมใจ สร้างพลังจิตอาสา ซึ่งในแต่ละกิจกรรมมี 9 องค์กรประกอบ ได้แก่ ชื่อชุดฝึกอบรม หัวข้อเนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการ ภาระงาน หรือชิ้นงาน สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรมและการประเมินผล สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550, หน้า 69) ทำการวิจัยความรับผิดชอบต่อสังคมและ ความเห็นใจผู้อื่นในกลุ่มอาสาสมัครที่อยู่ในวัยรุ่นโดยใช้ทฤษฎีจิตวิทยาการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม การคำนึงถึงสังคม และสาเหตุที่ให้ความสำคัญต่อสังคมและการเมือง การทำกิจกรรมของอาสาสมัครเกี่ยวข้องกับชุมชนของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความ รับผิดชอบต่อสังคม เจตคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มอาสาสมัครสูงกว่ากลุ่มเพื่อน ความเกี่ยวข้องกับสังคมและสาเหตุของความสนใจด้านสังคมและการเมืองสามารถทำนายการเข้า ร่วมอาสาสมัครได้ดีกว่าความเห็นใจ และ กรมวิชาการ (2542, หน้า 70) ได้กำหนดคุณลักษณะ พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไว้ 3 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงความมี น้ำใจเอื้ออาทร มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวัง ผลตอบแทน 2) ด้านการเสียสละต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) ให้ความหมายของ เสียสละ หมายถึง ให้โดยยินยอม ใจด้วยความเต็มใจ อนุศักดิ์ จินดา (2548) กล่าวว่าความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้แก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา โดยพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ

ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติขานการ ศรีบริบูรณ์ (2550, หน้า 31) กล่าวว่า การเสียสละต่อสังคม คือ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อผู้อื่นและสังคม ได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเงิน เวลาและร่างกาย เพื่อผู้อื่นและสังคมด้วยความเต็มใจ และ 3) ด้านการ มุ่งมั่นพัฒนาสังคม หมายถึง ตั้งใจอย่างแน่วแน่ ส่วนคำว่า พัฒนา หมายถึง ทำให้เจริญ ดังนั้น ความหมายของคำว่า มุ่งมั่นพัฒนา เมื่อนำมารวมคำกัน หมายถึง ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำให้เกิดความเจริญ ส่วนที่ศนะของ สุตจิต นิमितกุล (2544, หน้า 55) ใช้คำว่า จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกใส่ใจส่วนรวม จิตสำนึกของความเป็นพลเมือง และพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการ สาธารณะ มีความเคารพ และห่วงใยในสมบัติส่วนรวม ซึ่งมีใช้เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร คน รอบข้าง หรือชุมชนละแวกบ้านเท่านั้น หากคลุมไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก ไม่เคยพบ แต่ก็รู้ที่อยู่ว่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด หรือหมายถึง กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการ ปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรัก และรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

3. ผลการทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยม สมบูรณ์สวัน แขวงสวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ภายหลังจากการ ฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการชุด ฝึกอบรมมีประโยชน์คือ 1) ช่วยผู้สอนทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่อาศัยความช่วยเหลือจากผู้สอนเป็นส่วนน้อย จึงสามารถเรียนรู้กับบุคคล ทุกคน พร้อมทั้งสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ 3) ผู้เรียนได้แสดงความต้องการ ความสนใจ และกล้าแสดงออกทางการเรียนรู้ได้เต็มตามความต้องการ พร้อมทั้งได้ฝึกฝนในเรื่อง ของการตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อตนเอง และ 4) สร้างความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญทัน ภูบาล (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้วิถีทัศน์ ละครหุ่นเชิดเป็นรูปแบบเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้วิถีทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นรูปแบบมีการเปลี่ยนแปลง ของคะแนนจิตสาธารณะ เฉลี่ยโดยรวมในระยะก่อนการใช้วิถีทัศน์ ระหว่างการใช้วิถีทัศน์และ หลังการใช้ วิถีทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นรูปแบบ ในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรา วิจิตรสมบัติ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการเข้า ร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมีความเป็นระเบียบวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนปฏิบัติต้องดูแลให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างทั่วถึง และในกิจกรรมที่มีการให้การเสริมแรงแก่นักเรียนทางลบ ภายหลังจากการจบกิจกรรมผู้ดำเนินการต้องพยายามกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดวิเคราะห์ในสาเหตุและผลที่นักเรียนได้รับจากการทำพฤติกรรมนั้น ๆ และให้ทุกคนช่วยกันสรุปผลและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุดโดยผู้ดำเนินการควรเป็นเพียงแต่ผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น เพราะการที่นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และตอบด้วยตนเองจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและมีความชัดเจนในกิจกรรมมากขึ้น

1.2 ในแต่ละกิจกรรมได้มีการยกตัวอย่างพฤติกรรมหรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่มีโอกาสเกิดได้จริงในชีวิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้นในการนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ จึงควรยกตัวอย่างหรือใช้สถานการณ์ที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนให้มากที่สุดจะช่วยให้งิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมายง่ายขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มไปทดลองใช้พัฒนานักเรียนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่องและมีการวัดและประเมินผล

2.2 ควรมีการนำทักษะกระบวนการจัดกิจกรรมไปทดลองใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายและครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นผลดีกับตัวนักเรียน ครอบครัวและสังคมต่อไป

2.3 ควรมีการทดลองใช้กิจกรรมอื่น ๆ หรือวิธีการอื่น ๆ ในการพัฒนากลุ่มเยาวชนจิตอาสาของนักเรียนเพื่อจะได้มีวิธีการที่หลากหลายในการนำไปใช้